

KAI DVI PARTIJOS VALDO

SOVIETAI IŠGYDĖ AUSTRIJĄ NUO KOMUNIZMO

Pokario metu Austrijos padėtis buvo visiškai kitokia negu Vokietijos. Nors abi valstybės buvo dalinai okupuotos Sovietų Sąjungos, tačiau austrų laimė, ir sovietai (ne tik amerikiečiai ir angliai) savo zonoje austrams daugeliu atvejų leido savarankiškai tvarkytis. Svarbiausia, kraštui nepriemė prievarta Maskvos diriguojamojo komunistinio režimo, kokį gavo ir iki šiol tebeturi Vokietijos sovietų zona. Šitai leido austrams atsikurti, suklestėti demokratinėms partijoms ir, be didesnių sovietų trukdymų, tvarkytis kultūriškai ir sociališkai pagal savo tautos pageidavimus.

Dviejų partijų sistema

Visą pokario metų, renkant Austrijos parlamentą, beveik visa tauta (apie 80-90 procentų balsuotojų) savo balsus atiduoda dviem partijoms: OeVP (Austrijos liaudies partija — krikščionys demokratai) ir SPOe (Austrijos socialdemokratų partija).

Trečioji savo dydžiu partija yra kraštutinės dešinės, visai mažytė, krašte labai nemėgiama (dėl to su ja, kaip ir su komunistais, nei krikšč. demokratai, nei soc. demokratai nebendrauja).

Austrijos komunistų partija tuoj po karo į parlamentą pajėgdavo praveisti eilę savo atstovų, tačiau juo ilgiau krašte laikė rusų okupacinės pajėgos, juo labiau silpnėjo Austrijos komunistai. O paskutiniu laiku, kai sovietai pasitraukė iš Austrijos ir kraštas atgavo visišką laisvę ir nepriklausomybę, tai Austrijos kp tiek susilpnėjo, kad per pastaruosius parlamento rinkimus į parlamentą nepravedė nė vieno savo atstovo ir liko bejėgė. Čia aiškiai sovietų okupacijos „įtaka“: kai kraštas komunistą gavo pažinti praktikoje, tai greitai nuo jo „išsišlydė“.

Nuolatos didžiausioji partija yra krikščionių demokratų, tačiau ji negauna tiek balsų, kad galėtų kraštą valdyti viena ir, norom nenorom, turi sudaryti koalicinę vyriausybę su soc. demokratais. Čia Austrija skiriasi nuo anglosaksų kraštų: nors ta pati dviejų partijų sistema, tačiau Austrijoje valdo abi didžiosios partijos, beveik be opozicijos.

Abi partijos laimėjo rinkimus, abi nepatenkintos...

Abi didžiosios partijos, drauge bevaldydamos kraštą, žymiai priartėjo prie viena kitos tiek savo programomis, tiek dydžiu... Užsienio politikoj visą laiką abi partijos sutarė, tačiau ir vidaus politikoje įvyko reikšmingų suartėjimo posūkių; čia didelis nuolaidas padarė socialdemokratai. Bekeidami savo partijos programą (1958 m.), soc. dem. atsisakė eilės marksistinių dogmų ir ryškios antiklerikalinės pasaulėžiūros. To pasėkėj susidarė tinkamesnė atmosfera išspręsti konkordato klausimui Austrijos katalikams palankia prasme. Socialinė sritį Austrijos soc. demokratai, matydami nuolatinio Austrijos ūkio ministerio prof. Kamitz (krikšč. demokrato) vestosios laisvojo ūkio politikos pasiekimą ir naudą (kaip ir V. Vokietijoje), atsisakė žymios dalies savo suvalstybinio programos. Aplaumi, Austrijos soc. dem. aiškiai palinko į Skandinavijos socializmą.

Zinoma, svarbiausioji tų reformų priežastis buvo ruošimasis artimiausiems parlamento rinkimams, norint patraukti savo pusėn daugiau balsuotojų, nes vadaai matė, kad sovietų okupacijai pasibaigus marksistinės dogmos ir antiklerikalinė linija krašte neturės didesnio pasisekimo.

Bet šitokias soc. demokratų pastangas ir viltis matė ir krikščionių demokratų vadaai. Todėl, norėdamas užkelti soc. demokratų siekiams už akių, — kokį naujos reformos krašte dar neišpopuliarintos, — Austrijos ministeris pirmininkas Julius Raab, kurs drauge buvo kr. demokratų partijos galva (dabar šį postą užleido jaunesniam), parla-

mento rinkimus paskelbė žymiai anksčiau normalaus termino, t.y. 1959. V. 10.

Šie rinkimai abiem partijoms atnešė savotišką staigmeną: soc. demokratai gavo daugiausia balsų, bet kr. demokratai į parlamentą pravedė vienu atstovu daugiau... Abi partijos skelbėsi laimėjusios rinkimus, bet dėl šitokio „laimėjimo“ buvo labai sunku sudaryti naują vyriausybę: abi partijos reikšė pretenzijas užimti svarbiausius postus. Atrodė, kad susitarti iš viso bus neįmanoma ir teks skelbti naujus rinkimus. Tik po gerų dviejų mėnesių tarysmosi pavyko sudaryti vyriausybę.

Rašo M. Musteikis (ELI)

Proporcinė valdžia

Naujosios vyriausybės min. pirmininku liko vėl Julius Raab. Tačiau antrą svarbiausią sijaį — užsienio reikalų ministerio postą (kurį iki šiol nuolat turėjo kd) gavo soc. dem. Bruno Krāsly. Ir taip panašia tvarka buvo pasidalytos visos ministerijos. Be to, kiekvienas ministeris gavo priešingos partijos sekretorių, kad viena partija galėtų kitą kontroliuoti ar net... varžyti. Šitokia „proporcija“ persimetė ir į kitas įvairias valdžios įstaigas, pasireikšdama neigiamais reiškiniais. Besiskirstant postus, įvyko taip, kad daug kur buvo žiūrėta daugiau partinės priklausomybės, kaip asmens turimųjų kvalifikacijų... Šitai krašte buvo sukeltas didelis nepasitenkinimas, kurs nėra pranykęs dar ir dabar.

Ir čia įvyko „ūkinis stebuklas“

Sovietams iš Austrijos pasitraukus, gerovė krašte staiga žymiai pakilo. Jau nekalbant apie demokratines laisves, nuostabiai pakilo krašto ūkis; sunormalėjo kainos, pakilo uždarbiai, pranyko nedarbas. Sakoma, kad ir Austrijoje įvykęs panašus „ūkinis stebuklas“, kaip ir Vokietijoje, o socialinio aprūpinimo srity austrai kal kuriais atvejais pralenkė net vokiečius.

Austrijos užsienio politika kreipia pasaulio dėmesį

Nors Austrija yra maža valstybė, tačiau

ji vis daugiau atkreipia į save Vakarų valstybių dėmesį, taipgi ir Rytų. Užsienio politikoj Austrija stengiasi išlaikyti neutralumą, tačiau tai nelengva. Neseniai Austrijos užsn. reik. ministeris Dr. Kreisky, be kitų valstybių, lankėsi ir Lenkijoje, Varšuvoje. Čia jis vienoje kalboje prieš plačią komunistų auditoriją drąsiai ir aiškiai pasisakė už Vakarų pasaulį, už parlamentinę demokratiją, už Vakarų ir Rytų Vokietijos susijungimą, už laisvą berlyniečių apsisprendimą dėl Berlyno ateities ir kita. Taip pat jis pasisakė prieš sovietų sistemą, prieš sovietų dabartinius kėslus Berlyne ir griežtai atmetė savo metu lenkų pasiūlytą, o Sovietų Sąjungos išpopuliarintąjį karinių jėgų iš Europos atitraukimą. Ši min. Kreisky kalba atkreipė juo didesnį dėmesį, kad taip aiškiai pasisakytį nedrįsta nė žymieji Vakarų valstybių politikai, kai jie lankosi Rytuose. Ši kalba ypač nemaloni buvo Kreisky kolegoms — V. Vokietijos socialdemokratams, kurie dar ir šandien pasisako už karinių jėgų atitraukimą iš Europos ir prieštarauja V. Vokietijos vedamajai užs. politikai.

Ir kitu atžvilgiu Austrija atkreipė į save nemažą dėmesį: neseniai ji įstojo į vadina mąją mažąją laisvosios prekybos zoną — antrąją Europos valstybių ūkinę sąjungą, kuriai priklauso Skandinavijos valstybės, vadovaujamos Anglijos. Ši Austrijos žingsnis min. Kreisky pagrindė neutralumu; esą, tuo atžvilgiu minėtųjų valstybių grupėje yra patogiau. Tačiau šiuo žygiu yra labai nepatenkinami Prancūzija ir ypač V. Vokietija; šios abi valstybės vadovauja jau seniai išikūrusiai vadinamajai Europos ūkinė bendruomenei, kuriai priklauso V. Vokietija, Prancūzija, Italija, Belgija, Olandai ir Luksemburgas. Būvo norima, kad ir Austrija į šią ūkinę bendruomenę įstotų, o vėliau prisijungtų ir visa šiuo „mažoji laisvosios prekybos zona“. Austrijos įstojimas į pastarąją grupę surūšino galimybę artimesniu laiku atsiekti visos Europos ūkinio apsiungimo (tam ypač priešinas Austrija).

Šitie faktai parodo, kad ir maža valstybė, kaip Austrija, gali turėti nemažą įtakos ir tarptautinės politikos įvykių raidai.

PABALTIO INSTITUTO VEIKLA

UOLIAI TYRINĖJAMA LIETUVOS IR KITŲ PABALTIO KRAŠTŲ PRAEITIS

(E) Pabaltijo Tyrinėjimo Institutas (Bal tisches Forschungsinstitut) Bonnoje neseniai paskelbė savo veiklos apžvalgą penk-tiems ir šeštiesiems metams.

Apžvalgoje pranešama, ką atskiri insti-tuto darbuotojai tais metais atliko. Pz., penktaisiais (1957-8) metais prof. Dr. Ed. Šturms užbaigė pirmąjį tomą savo veikal o „Rytų Pabaltijo preistorija“, kuriame nagrinėjama akmens gadyne. Antrasis tomas apims bronzos ir geležies gadyne. Be to, prof. Dr. Šturms parašė studijų ir laikė paskaitų Rytų Europos archeologinių tyrinėjimų temomis. Šešiaisiais institute veiklos metais mokslininkas ruošė medžiagą R. Europos preistorijai pirmajame 1000 metų po Kritaus.

Prof. Dr. Z. Ivinskis penktaisiais ir šeš-tiaisiais institute veikimo metais rinko ir ruošė medžiagą Lietuvos istorijai. Daug laiko pareikalavo Lietuvos — Lenkijos uni-jos laikotarpis. Lietuvos istorijos rankraš-tis paruoštas iki Pirmojo Didž. karo. Sun-kumų sudaręs Lietuvos nepriklausomos valstybės atsisteigimo, nepriklausomybės ir pirmosios komunistinės okupacijos laiko tarpio medžiagos surinkimas ir paruoši-mas, nesant pakankamai autentiškos doku-mentacijos. Prof. Dr. Ivinskis kartu su bažnyčių istoriku R. Krasausku paruošė Lie-tuvos bažnyčių gyvenimo istorijos metme-nis („Relationes Diocesanae“). Tai būsiąs 400 pusl. veikalas. Įžangoje busiā nušvie-ti Lietuvos ir Vatikano santykiai iki 19-jo amžiaus vidurio. Dar pažymėtina, kad prof. Dr. Ivinskis tais pačiais metais „Lietuvių Enciklopedijai“ ir kitiems leidiniams parašė daugybę straipsnių Lietuvos istorijos temomis.

Prof. Dr. A. Maceina abiejais institute vei-kimo metais dėstė Freiburgu universitete. Paskaita „Sovietinio žmogaus fenomenolo-gija“ turėjo 220 rankraštinų puslapių. Paskaita „Bolševizmo pagrindai — dialektinis ir istorinis materializmas“ — 330 puslapių. Jo ruoštame seminare tema „Komunizmo padėtis Europos dviasimiesiu gyvenime“ dalyvavo 26 studentai. Jo paskaita apie „komunistinę moralės ir religijos filosofiją“ lankė 280 klausytojų. Skaitė taip pat eilę paskaitų akademiniuose ir kituose sambū-riuose. Herderio leidyklos leistame „Dabar-tinės literatūros leksikone“ parašė lietuvių literatūros apžvalgą ir dar 12 straipsnių apie atskirus lietuvių rašytojus. Pabaltijo Tyrinėjimo Instituto pavestas, prof. Dr. A.

Maceina paruošė stambų mokslinį veikalą apie sovietinį žmogų. Rankrašti turi 450 puslapių. Su J. G. Herderio institutu Mar-burge yra sudaręs sutartį paruošti veikalą apie ateizmą Rytų Europoje.

Parama pabaltiečiams studentams

1957-8 mokslo metais 55 pabaltiečiams studentams institutas paskirsė pašalpų 7.625 DM (iš lėšų, kurios buvo gautos iš F. Vokietijos vyriausybės). Atskirai pašalpos teko: 5 filologams, 4 teologams, 9 ekonoministams, 3 teisininkams, 20 medikų, 5 dantų medikams, 6 fizikams-matematikams, 2 inžinieriams, 1 chemikui. 1958-9 mokslo metais 36 pabaltiečiams studentams buvo paskirstyta 7.685 DM. Pašalpas gavo 2 filolo-gai, 2 teologai, 5 ekonomistai, 21 medikas, 2 dantų medikai, 1 fizikas-matematikas, 2 inžinieriai ir 1 architektas. Šitie duomenys, nors neapima visų pabaltiečių studentų, o tik tuos, kurie gavo pašalpas, vis dėlto yra įdomūs ir savo skaičiais ir pasiskirstymu atskiromis mokslo šakomis. Ie apytikriai rodo, į kurias mokslo sritis pabaltiečiai stu-dentai krypta.

Instituto biblioteka

Instituto biblioteka kasmet pamažu auga, daugiausia pasikeičiant leidiniais arba gau-nant juos dovaniai. Dėl šios stokos perka-mas tik vienas antras veikalas. Institutui yra pavesta globoti ir būv. Baltų universite to Pinneberge biblioteką, kurioje yra apie 10.000 tomų.

Pereitais metais mirusio žymaus latvių mokslininko archeologo —istoriko prof. Dr. Ed. Šturms (buv. instituto veiklaus darbuotojo ir kurį laiką vedėjo) raštų bibliografi-koje randame ir temų, kurios liečia ir Lie-tuvą, arba bendrai visus Pabaltijo kraštus. Pz., „Die Alkstaetten in Litauen“ (Contri-butions of Baltic University Nr. 3, Ham-burg; „Baltu tautų svetmeži“ (Pabaltijo tautų šventieji miškai); „Die sowjetrussis-chen archaologischen Forschungen in Ost-preussen“ (Sovietiniai archeologiniai tyrinėjimai Rytprūsijoje — žurnale „Zeitschrift fuer Ostforschung“ 1954 m. 2 nr.); „Lietavas aizvesture“ (Lietuvos preistori-ja, enciklopedijoje „Latviešu kanversācijas vārdnīca“, 24. 192-221 skiltijē). Apie pabaltiečių senovę jo yra parašyta eilė straipsnių ir kitoje latvių enciklopedijojē: „Latvju enciklopedija“ (Stokholme) bei kituose leidiniuose.

Sovietu pinklės

Kaip žiūrėti į kvietimus lankyti Lietuvoje

(E) Ryšium su Maskvos planuojamu triukšmingu Lietuvos pavergimo sukakties minėjimu, sovietų agentūros laisvajame pa-saulyje pradėjo intensyvią propagandą už Lietuvos lankymą šiais metais. Kviečiami visi lietuviai, senieji ir naujieji, iš viso pa-saulio atvykti liepos mėn. į Vilnių, kur nu-matomos svarbiausios minėjimo manifes-tacijos (dainų diena ir kt.). Keliaujan-tiems siūlomos palankios sąlygos ir grįži-mo garantija. Svečiai tačiau kviečiami tik-tai į Vilnių ir tiktai liepos mėnesį. Iš to aiškėja kvietėjų tikslas — panaudoti sve-čius iš užsienio, jei tokių būtų, sovietų prop-agandos reikalams. Svečių atsilankymas būtų išgarsintas, kaip pritarimas okupaci-jai ir primestajam komunistų režimui.

Jau dabar Maskva plačiai skelbia, kaip „laiminga“ jaučiasi lietuvių tauta, būdama Sovietų paverpta, ir kokią nepaprastą pa-žangą ji yra padariusi komunistams vado-vaujant. Užsienio lietuvių pasirodymas Vil-niūje bus, be abejo, panaudotas tai propa-gandai sustiprinti ir laisvajam pasauliui bandyti įtikinti, kad iš tikrųjų visi lie-tuviai su ta padėtimi sutinka ir neprieštaru-ja Kremliaus režimui.

Šioms pinklėms neturime pasiduoti ir nieku būdu nepatarnauti okupanto propa-gandai ir jo tikslams. Kremliaus tikslas yra aiškus — laikyti mūsų žmones paverg-tus, nuteisintus ir išnaudojamus. Kas todėl šimet vyktų į pavergtąją Lietuvą, kad ir savųjų lankyti, tikrai paremtų savo tautos priešų siekimus ir nieku būdu nesuteiktų

Elektrinės statybai vadovaus maskviečiai

(E) Šimet Lietuvoje pradėsima statyti stambi šiluminė elektros jėgainė. Vilniaus radijas pranešė, kad statybą vykdys Sovietų Sąjungos elektrinių statybos ministeri-ja. Kodėl statyba nepavedama vietiniais technikams, nežinoma.

saviesiems nei džiaugsmo, nei laisvės vil-čių, kuriomis jie tebegyvena. Savo neapg-alvotais žygiais neturime apkurti jų gyve-nimo nedalios dienos. Laisvės valanda jiems išmuš, jei vieningai jos sieksime. Ta-da, laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvoje, galėsime laisvai savuosius atlinkyti ir pa-silykti su jais krašto atstatyti.

VLIKo Prezidiumas

New York, N.Y.
1960 m. kovo mėn. 20 d.

(E) Smarki sukolchozinimo kampanija

varoma Vokietijos sovietinėje zonoje. Iki tol buvę dar šiek tiek savistovūs ūkininkai visokiomis priemonėmis verčiami eiti į kolektyvus. Tų naujųjų kolchozų gamyba bū-na tačiau mažesnė, negu tame pačiame plo-te savistovių ūkininkų. Kolchozinė tvarka, nelemtai stabdanti, pvz., Lietuvos žemės ūkio klestėjimą, panašiai blogai pasireiškia ir Vokietijos sovietinėje zonoje.

Lenkijoje darbininkai streikuoja

(E) Pats Gomulka pripažino, kad tam tik-ra dalis Lenkijos darbininkų yra nepaten-kinta naujomis padidintomis darbo norma-mis ir mažais uždarbiais. Poznaņėje 3.000 darbininkų net streikavo, protestuodami prieš naujas darbo normas, kurios darbi-ninkų padėtį pablogina.

Kiek Lietuvos žvejų laivų Atlante?

(E) Jei Vilniaus radijas kovo 26 d. pas-kelbė tikras žinias, tai šiaurės Atlante sil-kes žvejoja šiuo metu apie 100 Lietuvos žvejybių tralerių. Dalis Lietuvos žvejų gaudo žuvį prie Neufundlando Kanados ar-tybės. (Lietuvos žvejų laivynas yra visa-sąjunginių įstaigų žinioje, kurios ir žuvį skirsto).

Septynios DIENOS

KINIJA TIKRAI NORI INDIJOS ŽEMIŲ SUKILELIAI IESKO SAVANORIŲ

Kinija yra patvirtinusi savo pasiryžimą gauti Indijos žemių, bet kartu pareiškė no-rą tartis ir tuo būdu gauti jas.

Kinija nori pasiimti didžiąją dalį Lada-cho srities ir šiaurės rytų pakraščio.

VAKARAI SUTARĖ DEL VOKIETIJOS

Keturių didžiųjų Vakarų valstybių užsie-nių reikalų ministrai visiškai vieningai sutarė dėl Vokietijos ir Berlyno.

Tie pasitarimai vyko ryšium su būsimąja viršūnių konferencija.

KOLEKTYVIZACIJOS PLANAS SIMTAPROCENTISKAI ĮVYKDYTAS

Rytų Vokietijos vyriausybė skelbia, kad žemės ūkio kolektyvizacija jau šimtapro-centiškai įvykdyta.

Lygiai per 3 mėnesius jėga sukolektyvin-ta 340.000 privačių ūkių. Jų savininkai ar-ba įstojo į kolūkius, arba pabėgo į Vaka-rus (1959 m. pabėgo 4.000 ūkininkų, šimet kas mėnuo pabėga po 600). Kai kur ūkinin-kai dar stengiasi priešintis.

Skelbiama, kad netrukus bus baigti na-cionalizuoti kino teatrai.

PAVOGTASIS VAIKAS GRĄZINTAS

Kovo 12 d. Paryžiuje buvo pavogtas 4 m. amžiaus Eric Peugeot, automobilių pramo-nininkų milijonierių sūnus, ir pareikalauta išpirkti jį.

Tėvai išpirko už 50 milijonų senųjų fran-kų (apie 35.000 svarų) auksu. Vaikas buvo grązintas, bet policija medžioja grobikus. Prancūzijoje yra jau trečia tokia žinoma vagystė. Abiem ankstyvesniais atvejais (1935 ir 1949 m.) vagys buvo sugauti.

TYLOS POLITIKA

Pietų Afrikoje be specialaus teisingumo ministerio leidimo negalima spaudoje mi-nėti ministerį pirmininką peršovusio as-mens — David Pratt — pavardės.

Suimtiesiems leista pasimatyti su savai-siais (suimtų yra daug), bet uždrausta kal-bėti apie tai spaudoje. Motinos neprivalo kalbėti su vaikais, kad jos matėsi su suim-taisiais jų tėvais.

ZINOMI ATSTITIKIMAI

Varšuvos didžiulis radijo fabrikas, gami-nąs radijo aparatus, garsiakalbius ir t.t. ir samdąs kelis tūkstančius darbininkų, nuo vasario 16 d. iki kovo 3 d. buvo uždary-tas, nes niekas jam nepristatė medžiagos.

Alžyro sukilėlių vyriausybė (arabiškoji) paskelbė, kad ji kviečia savanorius iš kitų kraštų kovai prieš prancūzus. Ypač, esą, reikalingi technikai.

PAKANTUMO PAMOKA

Čekoslovakija, kaip ir Vengrija, atsisakė priimti iš Austrijos ateinančius laiskus su pašto ženklų, skirtu pabėgėlių metams pa-minėti.

NEGALI SUDARYTI VYRIAUSYBĖS

Jau beveik 2 mėnesiai, kai Italijoje ne-pajėgiama sudaryti naujos vyriausybės. Prezidentas pakvietė vėl bandyti tai at-likti krikščionių demokratų partijos atsto-vą Fanfanį (jis bandys jau ketvirtą kar-tą). Tambronio vyriausybė išbuvo tik ke-lias dienas.

45 ŽUVO PER VELYKAS

D. Britanijos keliuose Velykų atostogų metu per 3 dienas žuvo 45 žmonės, su-žeistais tai sudaro 1.002.

NEDARBAS PADIDĖJO AMERIKOJE

Amerikoje kovo mėn. padidėjo 275.000 bedarbių (dabar yra 4.206.000 bedarbių). Paprastai kovo mėn. bedarbių sumažėja. Spėjama, kad bus reikšmės turėjęs blogas oras.

PASAULYJE

— Turku laikraščio „Vatan“ redaktorius paleistas iš kalėjimo, į kurį buvo uždary-tas už paskelbimą kritiškų pastabų iš ame-rikiečių laikraščių apie vyriausybę (paleis-tas gydytojų patarimu, kad kalėjime nenu-mirtų).

— Argentinoje vyksta mėsos apdirbimo darbininkų streikas dėl areštuoto darbi-ninko (7000 darbininkų streikuoja).

— Pasitarimai dėl Kipro salos nepaju-da iš vietos.

— Šiais metais vėliau Chruščiovas ruo-šiasi aplankyti Vakarų Afrikos respubliką Guinea.

— Vasario mėn. D. Britanijos kelių ne-laimėse žuvo 458 asmenys, 86 daugiau ne-gu praeitais metais vasario mėn.; smar-kiai sužeista 5.124 (1.030 daugiau kaip 1959 m.), menkiau sužeista 16.435 (4.374 daugiau kaip 1959 m.).

Mielus Vaidiliečius
R. ir J. CERNIUS.
jų mylimam sūneliui mirus,
liūdesio valandoje giliai užjaučiame.
Londono Vaidilos valdyba ir nariai

Motinai ir tėveliui Lietuvoje mirus,
ilgamečiam DBLS Nottinghamo Sk.
Valdybos Pirmininkui
Ponui K. BIVAINIUI
nuosirdžiai užuojautą reiškia
Skyriaus Valdyba ir nariai

PABALTIJO PRISIKĖLIMAS

STANLEY W. PAGE KNYGOS
PARAŠTEJE

Su džiaugsmu sutikome Alfred Erich Senn knygą apie nepriklausomos Lietuvos susikūrimą, su tokiu pat džiaugsmu tenka priimti ir amerikiečio Stanley W. Page studijų apie Pabaltijo valstybių atsigatymą po pirmojo pasaulinio karo. Tai darbai, kuriuose keliamas ir mūsų krašto vardas, ir tuo jie vertingi, jei kai kuriais atvejais būtų net su šiek tiek klaidų ar netikslumų.

Stanley W. Page knyga rašyta tik iš tam tikro taško žvelgiant. Jis pats savo knygos įžangoje prisipažįsta, kad jam neprieinama lietuvių, latvių ir estų kalbomis rašyti dokumentai. Taigi jis ir pasiėmė aptarti Pabaltijo kraštų reikalus po pirmojo pasaulinio karo iki nepriklausomybės pripažinimo taip, kaip jie atrodo pagal vokiečių, rusų, prancūzų ir anglų kalbomis rašytuosius dokumentus, mokslo darbus, atsiminimus ir t.t.

Suprantama, kad vien tokia dalinė medžiaga naudojantis negalima susidaryti pilno vaizdo, kas anuomet vyko. Kita vertus, lengviau galima ir suklysti, norint darytis išvadas. Bet autorius išvadas darosi atsargiai ir savo darbui naudoja ne tik, ką vokiečiai, anglai, prancūzai ar rusai parašė, bet ir jam prieinamomis kalbomis rašytuosius pabaltiečių darbus.

Svetimųjų didžiųjų kraštų dokumentų naudojimas Pabaltijo tautų prisikėlimui nušviesti, sakyti, darbu teikia ir tam tikro naujumo tiek turint galvoje tarptautinį skaitytoją, tiek ir mūsų šį.

Lietuvių skaitytojui, nepažįstančiam savo mažųjų kaimynų ir bičiulių prisikėlimo istorijos, bus čia nemaža ir naujiena. Pirmiausia — tai, kad vienaip reikalai klostosi Lietuvoje, o visiškai kitaip Latvijoje ir Estijoje.

Mūsų krašto pateikiama trumputė istorijos santrauka, o plačiau dėstyti pradeda nuo pirmojo pasaulinio karo, nuo tų dienų, kai Ludendorfas įsitvirtino Kaune ir nusprendė Lietuvoje ir Kuršėse pradėti kultūrą. Kadangi gyvenimo sąlygos buvo nepakenčiamai sunkios, tai ta vokiškoji kultūra maža teusilaukė draugų. Pats Ludendorfas savo atsiminimuose prisipažįsta, kad žmonės ne tik nesuprato jų kalbos, bet tiesiog neketė jų. Kadangi visa krašto administracija buvo karinės valdžios rankose, apie 150.000 žmonių neteko pastogės, apie 400.000 ūkių išdraskyta, ir dėl nesantariškų gyvenimo sąlygų mirtingumas vis didėjo, tai apie Ludendorfo svajonių įgyvendinimą negalėjo būti jokios kalbos.

Todėl tokias sąlygas turint prieš akis iškyla kaip mišlė tai, kad vokiečiai leido lietuviams sudaryti Tarybą ir pasireikšti tautiškai.

Lietuviai veikė jau užsieniuose, ypač Šveicarijoje. Karinė valdžia buvo daug parankiau tokį veikimą turėti čia pat ir prireikus kontroliuoti jį. Svarbiausia — frontuose vokiečiams nesisekė taip, kaip jie būtų norėję, ir dėl to jie paskubėjo paskelbti Lenkijos karaliją ir leisti lietuviams susiorganizuoti. Bet kai sovietai pradėjo judėti, tai išskilo naujas pavojus, kad tie kra-

štai suirutės akivaizdoje neparorėtų tikros nepriklausomybės. Ludendorfas tada pareikalavo vyriausybę prijungti Rytų kraštų, o tai ir vėl nebuvo patogiu, nes būtų tekę pasidaryti grobikais. Reikėjo sudaryti tokia atstovybę, kuri perduotų valdymo reikalus vokiečiams. Tai davė pagrindo Tarybai sudaryti. Į seimą Tarybai rinkti pasiūlyta apie 300 kandidatų, bet 68 iš jų vokiečiams buvo visiškai nepriimtini, tik likusiems leista susirinkti. Bet toksai demokratinis susibūrimas negalėjo būti visiškai patikimas. Greit ir patys vokiečiai tuo įsitikino.

Reikalas dar kitaip susiklostė, kai Leninas pradėjo skelbti taiką. Lietuviai, eidami kalbėtis dėl taikos, reikalavo leisti jiems pasisiskelbti nepriklausomai. Vokiečių nacionalistams toks pasisiskelbimas rodėsi taip pat pravartus, bet jie norėjo, kad ta nepriklausomybė siėtų Lietuvą su Vokietija. 1917 m. gruodžio 11 d. Taryba ir paskelbė Lietuvos nepriklausomybę; bet to dokumento antroje dalyje tvirtinama, kad gyvybiniai Lietuvos interesai reikalauja artimų ir patvarių santykių su Vokietijos imperija. Tarp abiejų kraštų turi būti karinis susitarimas, prekybinis, piniginis ir kultūrinis sąjunga. Abi pusės, lietuviai ir vokiečiai, tokį dokumentą laikė savo laimėjimu. Lietuviai tikėjosi, kad vokiečių karinė valdžia pasitrauks ir bus galima organizuoti savą civilinę. Pirmoji dokumento dalis turėjo padėti vokiečiams prieš rusus, bet apskritai jie buvo įsitikinę, kad antroji dalis, niekur viešai neskelbiama, Lietuvą bus jau atidavusi Vokietijos nuosavybėn. Politinėms Vokietijos partijoms vidų besigrumiant, išskilo ir karaliaus Lietuvai klausimas. Jį pirmo vokiečių centro partijos vadai.

Lietuva tuo tarpu dairėsi į Lietuvos Brastoję vykstančias derybas tarp rusų ir vokiečių. Lietuviai paprašė vokiečius leisti jų atstovams dalyvauti tuose pasitarimuose. Kai vokiečiai atsisakė, tada Lietuvos Taryba pagrįsiai neskelbiantis savo krašto nepriklausomybės, taigi tuo pačiu neparemsiantis vokiečių ėjimo prieš rusus. Taryba įteikė ir ultimatumą, norėdama aiškiau atsakyti į klausimus: 1) kada ir kuriomis sąlygomis Taryba bus perduota administracinė galia? 2) kada pasitrauks vokiečių armija ir bus duota teisė Lietuvai sudaryti savo miliciją? 3) kada vokiečiai leis paskelbti nepriklausomybę?

Vokiečių atsakymas buvo paremtas mandagių išsiskundimų. O ką pasitarimai tarp rusų ir vokiečių ėjo nepalankia vokiečiams prasme, tada Lietuvos Taryba 1918 m. vasario 16 d. ir ryžosi skelbti nepriklausomybę, bet jau be jokių sąlytų su Vokietija ir be išpareigojimų jai. Toksai nutarimas vokiečiams buvo aiškiai nepriimtinas, ir karinė valdžia darė visas klūtis, kad jis nepatektų į civilinės Berlyno valdžios rankas. Pagaliau vokiečiai pareiškė, kad jie pripažins Lietuvos nepriklausomybę, bet tik tai pagal 1917 m. gruodžio 11 d. dokumentą, kurio antroji dalis turėjo surišti Lietuvą su Vokietija. Taryba pasirinko vidurio kelią, ir pirmininko A. Smetonos vadovaujama delegacija nuvyko Berlyną tartis. Vokiečiai pažadėjo, smulkesnės sąlygos turėjo būti aptartos vėliau. Delegacija laukė, bet nieko nesulaukė ir buvo paprašyti

grįžti namo į Vilnių švesti „didžiosios dienos“. Kai delegacija grįžo, niekas apie jokią nepriklausomybę šventimą nežinojo.

Padėtis vėl pasikeitė, kai baigėsi Lietuvos Brastoję vykusį rusų-vokiečių konferenciją. Vokietijoje vėl pakėlė galvas vis tie, kuriems rūpėjo prijungti prie Vokietijos Rytų kraštus, ir Lietuvai paskubomir buvo ieškoma formos, kuri tą prijungimą iš gražiausios pusės parodytų. Tada atėj aiškus pasiūlymas pasirinkti Urachą karalium. Nors Taryba, keljams nariams patestuojant, išrinko jį karalium, bet karinė valdžia neleido delegacijai vykti į Berlyną tartis su vyriausybe. Pati karinė vyriausybė ėmė ir Lietuvoje naudotis tais pačiais metodais, kurie plačiai jau buvo praktikuojami Latvijoje ir Estijoje: rinkti parašus, kad kaizeris perimtų karštą (už parašus buvo žadama neimti rekvizicijų ir baudų).

Delegacija pasiekė Berlyną, bet nieko nepesė. Vokiečių vyriausybė visiškai nebesidomėjo Mindaugu II — Urachu, ėmė grąžinti Tarybos rašomuosius laiškus. Padėtis iš pagrindų pasikeitė, kai kanclerio vietą Vokietijoje užėmė princas Max von Baden. Jisai paskelbė deklaraciją ir Lietuvos reikalui, ir tai kartu buvo jau Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas.

Kita padėtis susidarė, kai bolševikų raudonoji armija ėmė žygiuoti į Lietuvą ir sudėdė taip pat Lenkija reikšti savo pretenzijas į Vilnių ir net į Lietuvą.

Autorius apžvelgia ir tuos kovų metus, bet, atrodo, jis perversina bolševikų elgesį Lietuvoje, naudodamasis propagandine rusų medžiaga. Kaip žinia, tarp bolševikinių dokumentų ir tikrovės vis būna didžiulė praraja, ir mokslininkui čia buvo neįmanoma atsekti, kas yra tiesa, o kas vien tik skelbiamieji šūkių.

Tą knygą — **The Formation of the Baltic States** — išleido Harvard University Press. Didž. Britanijoje atstovybė: Oxford University Press. Kaina 36 šilingai.

K. Abr.

(E) **Mirė Augustinas Voldemaras**, gyvenęs pastaruoju metu Čikagoje. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo Lietuvos Banko taryboje (Gimė buv. min. pirm. prof. A. Voldemaro).

„Kauno jūros“ gilumas

(E) Kovo 25 d. „Kauno jūros“ (brie naujosios hidrologinės) vandens gilumas siekia 12.31 metrų. Per parą vanduo kilęs pusę metro. Nemune žemiau Serežičiaus būta ledų susikimšimo. Vandens lygis Jurbarke ir Tilžėje prašokęs 5 metrus. Kuršių mariose tą dieną ledai dar tebesilaikė, tik pakraščiuose buvo pastebėtas atlydis. Kuršių marių rajone šiemet pasirodė nepaprastai dideli paukščių pulkai. (Per Kuršių marios eina didysis paukščių kelias iš pietų į šiaurę ir rytus).

(E) **Lėktuvo katastrofoje** kovo 15 d. Kolumbijoje žuvo ir lietuvis Adolfas Čiuoderis. Lėktuvui nukritus neįžengiamose giriose, iš 15 žmonių 9 išsigelbėjo, 6 žuvo.

BALTOSIOS LEIJOS RITERIS

Lietuviai saležiečiai Italijoje išleido H. Didžiulytės-Mošinskienės knygutę **Baltosios leijos riteris**.

Tai yra penki sceniniai paveikslai iš šv. Kazimiero gyvenimo. Tuose paveiksluose dramine forma apžvelgiamas šventojo gyvenimas (tik penktasis paveikslas nukelia skaitytoją į dabartinę Lietuvą).

Knygutė (32 psl.) yra išleista Jaunimo Bibliotekos serijoje. O Jaunimo Bibliotekoje saležiečiai yra užsiėmę daugelio sričių knygų: pedagoginių ir religinių skaitinių, garsių asmenybių ir kilniadvasių jaunųjų mūsų rašytojų raštų jaunimui, pasaulinės literatūros klasikų raštų jaunimui, pedagoginių romanų, apysakų, nuotykių literatūros, mažiesiems skirtų knygelėlių, mokslo va dovelių, teatro ir muzikos dalykų.

Ši knygutė yra iš teatro srities. Keleta knygučių jau yra išleista anksčiau.

Europos Lietuviškoji Periodika

SVEČIAS, Lietuvos Evangelikų Liuteronų laikraštis, Nr. 2. Turinys: Gyvas dėkingo krikščioniškosios gyvenimas, Maldos savaitė pž krikščionybės vienybę, Medžiamaš pumpuruojant, Milijonai badauj, Dvasinio ir materialinio pasaulio egzistencija, Maran Atha, Iš pagonybės į krikščionybę, Žinios iš viso pasaulio, Mūsų gyvenimas ir veikla.

(E) **Vacloviui Čičiūnui** suėjo 60 metų amžiaus ir 40 metų pedagoginio darbo. Ir tremtyje veikliai pasireiškia lietuvių švietimo baruose. 1953 metais Vliko Lietuviškosios Iškakymo Tarnyba 5.000 egz. tiražu išleido jo parašytą knygą „Tautinis auklėjimas šei moje“ (Trumpas tautinio auklėjimo vadovas lietuviškajai šeimai išsilvijoje).

Vilniaus „Tiesa“ skelbia prof. Z. Ivinskio privatinis dienoraščius

(E) Vilniaus „Tiesa“ kovo 31 d. (76 nr.) pradėjo spausdinti ištraukas iš istoriko (dabar gyvenančio Vakaruose) privatinio dienoraščio. Dienoraštyje liečiami 1938-40 metų įvykiai ir ilga eilė asmenų.

Tuo dienoraščio paskelbimas, matyti, yra nauja „dmaskavimo“ forma, nukreipta prieš kai kurias sroves ir prieš asmenis, da bar esančius laisvuose Vakaruose.

Prof. Balčikonui 75 metai

(E) Kalbininkui prof. J. Balčikonui suėjo 75 metai amžiaus ir 45 metai filologinio darbo. Jis ypač daug nusipelnė ruošiant didįjį lietuvių kalbos žodyną. Pagerbtas ir „tarybinu“ titulu.

Į Lietuvą atvyko lenkų istorikai

(E) Lietuvoje dabar vieši keli Poznanės Ad. Micevičiaus vardo universiteto istorikai. Vienas jų skatė Vilniuje savo referatą apie „valakinę reformą Lietuvoje ir Gudijoje 16 amžiuje“. Referatas buvęs apsvartytas Lietuvos Mokslių akademijos Istrijos institute. Lietuvos istorikai pasisakė įvairiais tos temos klausimais.

Laisvės žygio sąjungininkas

Atvelykio Evangelijoje skaitome apie du Viešpaties Jėzaus pasirodymus apaštalamis: Velykų vakare ir praėjus aštuonioms dienoms, tai yra pačiame Atvelykyje. Aną Prikėlimo vakarą, kai apaštalai - mokiniai, priblokšti tragiškuoju dieviškojo Mokytojo ir savo likimu, tebeliūdėjo drėbedami labai galimo persekiojimo akivaizdoje, kaip tik tą sunkią valandą pasirodė mirčių nugalėjęs Jėzus Kristus ir pakartotinai tarė galvinančius paguodos žodžius: „Ramybė jums“ (Jono 20,19). „Ramybė tebinie su jumis“ (Jono 20,21). Tuomet Išganytojas suteikė šv. Dvasią ir galia atleisti bei sulaukyti nuodėmes.

Tačiau vienas apaštalu, Tomas, tuokart nebuvo drauge. Išgirdęs kalbą apie Jėzaus prisikėlimą, tarė, kad tuo tikėsiąs tik tada, kai paliesiąs prisikėlusio Jėzaus ranką bei šono žaizdas. Po aštuonių dienų pasirodęs maloningasis Jėzus tarė netikinčiam apaštalui, kad palytėtų kančios žaizdą ir įtiktų. Tomui užteko pažvelgti. Tvirtai įtikėjo ir išpažino tarmadas: „Mano Viešpats ir mano Dievas“ (Jono 20,28).

Kaip apaštalus tuokart ištiko skaudžios kančios ir gedulo dienos, panašiai nekartą ištinka paskirą žmogų, tautą, Bažnyčią. Būna dienų, metų ir net dešimtmečių, kada, rodos, viskas siūbuoja, viską apgaubia beviltiška kančios, netikrumo, abejonių naktis, kada tiesa, gėris, teisingumas, atrodo, galutinai sutrypti, galutinai pralaimėjo, o niekšybė triumfuoja ir triumfuos. Taip rodės apaštalamis, kai jų Mokytojas užgeso ant kryžiaus, kai jo kapą užrito akmenimi ir užantspaudavo tariamai galutinio pralaimėjimo antspaudu.

Taip atrodė... — Bet iš tikrųjų jau skausmingajame didžiamame penktadienijje ir šeštadienijje brendo, artėjo vispasiškos laimėjimo valanda — garbingasis prisikėlimas.

Šie vaizdai kreipia mūsų mintis į Rūpinotojų žemę. Nors ji dabar yra sielvarte, bet tikime į patekiančią galviją prisikėlimo aušrą.

Kristus yra tasai, kuris, pagal velykinės giesmės žodžius, „geluonį mirties išrovė“. Taigi jis nugalėjo pačią mirtį. Jis turi nemažesnę galią atstatyti sutryptą tautinę ir tikybines laisvę. Visose suturese mūsų tikroji viltis yra ne trys ar keturi pasaulio didieji, bet vienintelis didysis — Galybių Viešpats! Kiti didieji tėra jo įrankiai.

Anuomet tamsiąją apaštalų nevilties naktį išsklaidė tik Prisikėlusis. Ir mums pakil tina ir kasdien žengtina su Kristumi. Jis yra ištikimiausias mūsų laisvės žygio sąjungininkas. Tik jis vienu mostu nugalė bet kokią piktybę. Jis — „Mano Viešpats ir mano Dievas“. Mano ir mano tautos.
Kun. S. Matulis, MIC

P a m a l d o s

COVENTRY — Atvelykio sekmadienį — balandžio 24 d., 12 val., St. Elizabeth bažn., St. Elizabeth's Road.

ROCHDALE — balandžio 17 d., 11.30 val.

BRADFORD — balandžio 24 d., 12.30 val.

BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOS TARYBINEJE LIETUVOJE

Mus pasiekė Prano Zundės darbas vokiečių kalba „Allgemeinbildende Schulen in Sowjetlitauen“.

Tai yra atspaudas iš Pabaltijo Tyrimo Instituto leidžiamųjų Commentationes Balticae VI-VII tomo.

P. Zundės darbas yra plati, gausiais duomenimis paremta studija. Tame tome, pasirodo, dar esama ir kitų lietuvių darbų: K. J. Čeginsko, J. Jakšto ir P. Reklaičio.

Baltijos jūros pakraščių ir Kuršių marių tyrinėjimai

(E) Mokslių akademijos geologų, hidrologų ir geografų kolektyvas, vadovaujamas Vytauto Gudelio, per pastaruosius 10 metų tyrinėjo Baltijos jūros ir Kuršių marių dugno ir krantų nuosėdas.

„Medienos ištekliai apnaikinti ir labai riboti“

(E) Vilniaus radijas kovo 24 d. pranešė, kad Kaune įvyko miškų ir medžio pramonės specialistų trijų dienų konferencija. Pranešime pripažinta, kad Lietuvos medienos ištekliai esą „apnaikinti ir jau labai riboti“. Kai laisvojo pasaulio lietuvių spauda rašė tais pačiais žodžiais, komunistiniai propagandininkai tai vadino melu.

Mals pašarui eglių ir pušų spyglius

(E) Tauragės miškų ūkyje statoma eglių ir pušų spyglių malimo įmonė. Eglių ir pušų spygliai, esą, labai maistingas pašaras. Įmonė bus pirmoji tokio pabūdžio Lietuvoje.

PULGIS ANDRIUSIS

ROJAUS VARTAI

Iš Nidos leidžiamojo to paties vardo romano.

Pro rūkus lyg ir ima dienos. Jeigu ne lininė staladengtė, ne lovos aptrauktos raštuotom marškom, ne gubėm pasiruošę skrist pagalviai, Narba vargiai būtų pastebėjęs dieną pirklį. Išvakariom, prieš važiuodama bažnyčion, Kasčiuvienė visur bus prikišus ranką, išnešiojus grozdus iš priedurio, pabarsčius smėliu, palubys Kasčiaus parišta virvinės sūpauklės, dar sumegztos mazgan, sliuogterėjęs nuo puspečios, regis, stovėtum šventvagiškai bažnyčioj visas apsimiegojęs, susivėlęs nepraustaburnis.

Ulytkeliu įdarda brikelis, arklys po puta, Kasčiuvienė, Stasius juodais žiuponais kėsnojas palangėm, nešdami vidun Velykas.

Nusikinkęs Kasčius išsivelka šeškus, nuo lango įsodo ima švesto vandens buteliuką ir ant ilgo koto parišta ragažę, pašlaksto krikstasuoel, pečiaus kaktą, papriežedę, pasimodo užupečy, pilsteri vištoms papečy, paskul, Stasius ir Narbos lydimas, išėina priemenėn, Narbai net saldū, kai tėvas atsivėdėjęs paleidžia tirštą trykšlę tiesiai ant aukšto visiem tiem aniem, kurių tiek priviso ilgom žiemoms naktim, po to atsidaro nirkaitės duris, ženeia amžinon tamson, šiūpteri aperaibom pagrinn, bulbinėn duobėn, iš čia persikelia kameron, ten daug ko nėra švesti, didžiuliai, senelio iš stebuklingųjų vietų atvežti paveikslai, dar nuo pernykščių gegužinių sueivų abakaišyti sudžiuvusiom pivoniom, tad visi susimėta per priesterio duris klėtėlėn, smulkiai aplašina kiekvieną aruoda, kublina, kraitė, magarvėioms dar čiršksteri kryžmai viršum visko, Narbai pra-

šant, pro nesklaidžias lubas užteri ant kamaron aukšto aniem tiem, nors ir jų tenai nedaug...

Kasčius atslaimo šviesoj pasižiūri į buteliuką, dar vandens likę gera pusė, paduoda ragažę Narbai panėšėt, primokęs nemojuot be reikalo, jis tik eidamas klioniena vis atsigrežia į Vincų langus, ar nemato iš ten Baliokas, tokio daikto dar niekuomet nebuvo laikęs savo rankoj, jį ligi šiol nešdavo Stasius, kuris šiandien atsilikęs per tris žingsnius, nešnekus, visas apmuolęs.

Atstūmus klojimo vartus, drėgnai pakvimpa pelais ir virkščiom. Narba paduoda tėvui krapylą, žengia smulkiai padu, apsiprasdamas su prieblandėle, narsenis už gaidį, bet dėl visa ko neatsilikdamas nuo tėvo, nes anys, prieš pabėgdami, turi būt labai įsiute, kam juos varo laukan iš prišildytų guolių...

Kasčius, turėdamas kur išismagint, čia šlaksto plačiai, iš peties, pirma peludininką, paskui ištuštėjusias šalines, kuriose belikę skystos rugienų šiaudų stirtelės, lyg parduot atsvertos. Stasius visai nedalyvauja iškilimė, kažkur nučiuža už kampo.

Iš visų pašalių iššventinės maumus, Kasčius dabar pasirengia pačiam svarbiausiam žygiui, atstumia jaunjos durrelių paramstį, atbraukia medinį skląstį, girgžteri kengės, prasižioja juodi nasrai. Atmatuoja kelis žingsnius atgal, kad būtų iš ko gerai atsivėdėt, užpila nesigalint švesto vandens ir bėgdamas priengos, dar kaip reikiant nesuvaręs krapylo vidun, atsidaužia slenkstin ar kitan po kojom pasimaičiusian daiktan, išsitiesia ant pado aukštelininkas.

— Sanavagan, — besikeldamas susikeičia žemėmis — da norėjo pačiuot belėkdamas oran!

JEI TU STUDIJUOTUM R. VOKIETIJOJ

J. Medaitis

Valstybinis sekretorius aukštesniųjų mokyklų reikalams Rytų Vokietijoje Dr. Girmus yra kartą taip kalbėjęs germanistikos studentams: „Naujieji amžiai literatūroje prasideda ten, kur kyla žmogaus išsivadavimas iš religinių idėjų. Demokratinėje vokiečių respublikoje viduramžių įtaka palaipsniui pašalinama. Dvidešimtojo amžiaus pasaulėžiūra yra dialektinis materializmas. Germanistika, kuri tuo nesiremia, neturi ateities. Tinkamas ir ryžtas pagal išgales skatinti šitokią mokslo išsivystymą eiga priklauso rimto specialisto žymėms“. Kitais žodžiais, vokiečių kalbos ir literatūros studentas, jei jis trokšta tapti geru savo srities žinovu, privalo visų pirma susipažinti su Markso, Engelo ir Lenino veikalais. Nepažinti Lenino filosofijos — nesuprasi vokiečių literatūros...

Reiktų juoktis iš tokių nesąmonių, bet R. Vokietijos studentai ne juokas: jis jauste nujaucia, ką reiškia praktikoje toks Girmus pamokymas. Seksi juo — bus daugiau ar mažiau užtikrinta stipendija; nepaisys — susidursi su įvairiausiais keblumais. Kokį kelią pasirinkti germanistui?

Girmus nėra vien valstybinis pareigūnas, bet kartu ir valdančiosios komunistų partijos garsiakalbis. Juk ir komsomolų organizacija (FDJ) veikia ta pačia linkme. Štai jos pernai rudenį pasiskirtieji uždaviniai aukštesniosiose mokyklose: išaukšti studentus ištikimais socialistais, suprask — komunistais, ir stiprinti ryšius tarp teorijos ir visuomenės praktikos. Ir šito tikslo FDJ siekia, ne trupučiu nepakęsdama kitokios nuomonės apie universiteto paskirtį. Kas galėtų ten ir atstovauti FDJ priešingą nuomonę? Kitos studentų sąjungos? Taip, b kur jos? FDJ palengva sužlugdė visas kitas studentų sąjungas. Tokiam Leipzigo universitete po karo Liberalų Studentų Sąjunga (LSD) dar galėjo pasigirti turinti 600 narių. Jos pirmininkas W. Natonek buvo net Leipzigo studentų tarybos pirmininku. Ji daug pasidarbavo beorganizuodamas vis: 4 okupacinių zonų studentų atstovybių su sitikimą Wartburge 1948 m. Sekminius metu. Tai buvo paskutinis tokios apimties susitikimas. Atsilygindamas už jo darbą, karinis rusų teismas tu pat metu lapkričio 11 d. nuteisė W. Natonek 25 metams privertiamojo darbo. Jo likimo susilaukė dar 18 LSD narių, o po poros savaičių okupacinės įstaigos uždarė ir pačią LSD (Liberals Studenten-Zeitung, 1959, Nr. 7). Tai tik vienas pavyzdys.

Nenuostabu, kad visi, kas gali, bando pa-

keisti savo gyvenvietes. Tas pats Leipzigo universitetas, kuriam 1953 m. buvo prikergtas Karolio Markso vardas, per paskutinius metus neteko 219 docentų: pusę jų pabėgo į Vakarų, kita pusė pradingo pramonėje. Dingsta iš universitetų ir studentai. Pagal R. Vokietijos valstybės sekretoriato aukšt. mokyklų reikalams duomenis, 1953 m. daugiau kaip 10 nuosimčių visų studentų paliko universitetus, studijų ne užbaigę. Jų keliai buvo panašūs į anų docentų kelius.

1959 m. spalio 1 d. R. Vokietijos Taryba (Volkskammer) išleido socializmo planą. Jo tikslas — „sukurti teptinomis pergalei medžiaginę, techninę bazę“. Universitetams taip pat teks „pasitempti“: nuo 1958 iki 1965 m. pirmojo semestro studentų skaičius turis būti padidintas nuo 13.600 iki 20.000 per metus; 1965 m. aukšt. mokyklos pri valėsiančios išleisti 96.000 absolventų (1958 m. aukšt. mokyklas lankė 64.106 studentai); 35.000 naujų vietų auditorijose užplanuota įrengti, 16.900 vietų laboratorijose ir 27.000 — internatuose ir t. t. ir t. t.

Kad sovietai yra mišklūs skaičių žonglieriai, baigia įsitikinti visas pasaulis. Permatomas mums ir šio žaidimo tikslas: nukreipti piliečių žvilgsnį į ateitį, skaitmenimis, projektais žadinti juose „laimingo, šviesaus“ būsimąjį gyvenimą iliuzijas, kad tik darbininkas pasitenkintų sausus duonos rieke, kad tik jis apmirštų ir daug negalvotų apie skurdo pilną dabartį. Pirmoji vietoj jaunimas turis žavėtis pasakišku rytojumi ir už tai mokytis, dirbti, iki nuolpimo. Bet patys eschatologinių tiradų autoriai puikiai žino, kad ta jų šviesiom spalvom piešiamoji ateitis yra gana tolimas, kad dabartinis jaunimas jos dar nesulauks. O šitokia padėtis verčia komunistus ieškoti naujų būdų užbėgti nusivylimui už akių. Paskutinis dešimtmėtis juos pamokė, kad komunistiniai pažadai nusivylę jaunimas gali tapti pavojingai priešui. Todėl pagal kurpali; Sibire gyventi labai sveika (viceprez. Niksono kelionės po Sibirą epizodas), ir šviesias kenkias sveikatai (R. Vokietijoje, viesto pristigus) — kalama jauni mui ir akademikams į galvą, kad būtina padirbti fabrike ir kolektyviniuose ūkiuose, nes kito kelio nesą praturtinti protiniam darbui. Vienu šūviu — du kiškiai: pigių darbininkų gauna įmonės, ir įmonių, ūkių aplinka atvėsina skaitmenų įkaitintą akademinio jaunimo fantaziją. Taip ir komunistinėje pedagogikoje randa savo vietą dialektinis metodas. Vargas jaunuoliams, kurie pakliūva po jo spirale!

GEROS PREKES — PIGIOS KAINOS

Nudžiugintas savo ankstyvesnio pasiūlymo pasisekimu, TAURAS maloniam savo tautiečių patarnavimui ir toliau neribotam laikui palieka 10 proc. nuolaidą.

Sustiprėjęs ir besiplėsdamas, TAURAS dabar siūlo geriausias rūšies įvairiausias prekes už galimai žemą kainą. Grynos vilnos Bostoną, Gaberdiną, Pinhead, Double Plain, Baratheą ir kitų vardu medžiagas siūlo nuo 23 šil. už jardą su maitu iki 59 šil. 6 penų už geriausias „Super Worsted All Wool, Made in England“ jaudimais kraštuose, 20-22oz.

Taip pat geriausias paltų medžiagas siūlo nuo 29 šil. iki 5.00 už jardą su maitu. Vokiškas Hohner akordionas. Pvz., Hohner Verdi III, labai populiarus ir visur tinkamas, už 88.10.0. Taip pat ir švediškas, kurių kaina yra žymiai žemesnė. Constella III, 120 bosų, 41 rakto — 70.0.0.

Singer siuvimo mašinas, tiek rankines, tiek kojines-kabinetines. Taipgi ir kitų vardu mašinas, kurių tarpe ir švediškas, miltą sumokant čia arba paliekant sumokėti gavėjui. Rašomasios mašinės Olympia ir visų čia Anglijoje gaunamų markių, taipgi ir su lietuvišku alfabetu. Elektrines skuti-mosi mašinėles — Remington, trigubo voltažo, kurios tinka ir Lietuvoje. Kainos nurodomos atskirai parašius, bet jos nėra didesnės, kaip krautuvėse jau su maitu.

Su tokiais pasiūlymais TAURAS ateina saviesiems į talką ir parodo, kad jis ne tik ne menkėja ar nyksta, bet didėja, plečiasi ir stiprėja. Tai parodo, kad TAURAS visada duoda tik geriausias prekes už galimai žemesnę kainą. TAURUI nerūpi uždarbis, bet noras padėti saviesiems ir visiems norintiems patarnavimui. TAURAS remia savo darbą lietuviškų darbštumu ir veržlumu, sąžiningu užsakymų išpildymu, greitu patarnavimu. TAURU siųstieji siuntiniai ne Kalėdų švenčių metu neina ilgiau kaip 3-5 savaites. Oro paštu 6-9 dienas.

Tautiečiai, kviečiu nuo dabar visus jūsų dovanų siuntinius siųsti tik per TAURĄ ir tuo įgalinsite mus ateityje dar numušti prekių kainas.

Siuntiniai jūsų pačių sudarytų prekių, kurie jums neatsieina pigiau, kaip per TAURĄ užsakant, pasiunčiami už 1.0.0.

TAURAS
(A. BRIDIS)
GIFT PARCEL SERVICE
88, GOLDSMITH AVE., LONDON, W.3.
Tel. ACO 9471

Net 89 metų klaipeidietė nenorėjo palikti tėvynės

(E) Su kitais atvykstančiais pagal Bonnos - Maskvos repatriacijos susitarimą nenorėjęs Klaipėdos krašto atvyko į Vakarų Berlyną Urtė Lokienė 89 metų amžiaus ir sustojo čia pas savo sūnų, Gosnerio vardo misijų direktorių Dr. H. Lokį. Kartu su ja iš Klaipėdos atvyko ir teisininkas P. Lokys su šeima.

Urtė Lokienė yra našlė buvusio misijonieriaus kun. Kristupo Lokio, kuris savo misijomis buvo pagarsėjęs Indijoje ir M. Lietuvoje.

Lietuvos komunistams sudaro rūpesčio „tautinio nepasitikėjimo mikrobai“

(E) Vilniaus „Tiesos“ kovo 13 dienos laidoje raginama stiprinti kovą prieš tautinio nepasitikėjimo mikrobus, nes jie, „jeigu laiku nepadaromi nekenksmingi, gali sukelti pavojingas ligas“.

Deguonį vežė net iš Minsko

(E) Šiaulių dviračių fabrikas anksčiau deguonį veždavo iš Klaipėdos, Rygos ir net iš Minsko. Dabar suorganizuota deguonies gamyba vietoje. Naujoji deguonies įmonė aprūpina ir kitas Šiaulių įmones.

„Vos porą kartų apsiaviau ir bateliai iširo“

(E) Vilniaus „Tiesa“ kovo 30 d. aprašė, kokius blogus gaminius išleidžia Eidukevičiaus vardo odos ir avalynės kombinatas. Vienas pilietė laikraščiu parašius: „Pirkau...batelius. Vos porą kartų apsiaviau, bateliai visai iširo“. Suirusius batelius siuntėsi atgal į fabriką, bet tik po trijų mėnesių gavusi atsakymą, suirusius batelius patarė nunešti ir parduotuvę ir reikalauti pinigų atgal. Laikraštis priduria, kad Vilniaus batelių krautuvėse pasiūlytu fabrikos bateliais, pirkėjai jį jau iš tolo kratosi. Pereitais metais net daugiau kaip 24.000 to fabriko gamybos porų teko perkainoti, o 6.91 porų gražinti fabrikui kaip tikrą broką. O tuo tarpu parodose to fabriko gaminiai gražiai atrodo... Ir „Elnio“ fabrikas pagaminęs tokius moteriškus batelius, kad nesilanko ant kojos.

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoį mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

VERSELIAI

Pernai Ramygalos rajone „Laisvės“ kolūkių žemdirbiai neįvykdė savo išpareigojimų. Jų kaimynai, „Tiesos“ kolūkių nariai, turėdami tokias pačias sąlygas, garbingai ištesėjo duotą žodį.

Girdėdamas kaimynų pastabas, „Laisvės“ kolūkių pirmininkas nejuokais susirūpino. Sausio mėnesį trys visuomeninės kolūkių karvės atsivedė žvalius, sveikus veršelius. Jiems tuoj pat buvo suteikti vardi. Jie įrašyti į knygas. Kiekvienas veršelis įvertintas po 210 rublių.

Neprašė savaite ir kolūkių knygose atsirado dar vienas įrašas. Šį kartą — turto nurašymo aktas. Jame pasakyta, kad veršis vardu „Pirmasis žalas“ dėl blogo išsivystymo parduotas kolūkių pirmininkui M. Domaševičiui. Į kolūkių kasą pirkėjas sumokėjo 114 rublių. Ant akto parašus suratė kolūkių agronomė, buhalteris ir fermos vedėjas. Nors akte pabrėžiama, kad veršis buvo blogas, bet pas pirmininką išgertuvėse dalyvavę žmonės kėpsnį įvertino visai gerai.

Antram veršeliui buvo tokia pati bausmė. Už 105 rublius jį nupirko kolūkių partinės organizacijos sekretorius A. Sologubovas. Štai kokį pavyzdį rado kolūkių vado vai. Ką tuomet kalbėti apie kolūkiečius?

P. Kancė

Ramygalos rajonas,
iš „Tiesos“, 1960.III.5.

STANKEVIČIUS IMA GREITĮ

Pasistatė kolūkietis namus. Viskas yra, tik langus sudėk ir gyvenk. Eina kolūkietis į Pakruojo tarpkolūkinės statybos valdybą, išdėsto savo reikalą viršininkui Butkevičiui, sumoka pinigų ir belieka nueiti ir dirb tuves, pasiimti langus, parsivežti ir t. t. Ne, palaukit. Dirbtuvėse jis sutinka brigadininką Stankevičių.

Pastarasis nusiveda už parankės kolūkietį nuošaliu ir pamokomai aiškina.

— Sumokėt tai tu sumokėjai, gerai. Bet, žinai, langus dar padaryti reikia. O tau, tur būt, greit?

— Žinoma, kuo greičiau.

— Taigi, va, supranti, pas mus maždaug taip, kaip traukiniu, už greitį taip saktant, reikia... Po šimtinę nuo lango. Medį geresnį parinksim, langus turėsi, kad tau visą gyvenimą saulė pro juos švies.

Ir žiūri — krapšto kolūkietis kišenę ar

PO KANADIŠKŲJU DANGUMI

APLINKUMA, KURIOJE GYVENAME

RAŠO Pranys Aišėnas

Čia noriu, nors trumpais bruožais, užsiminti tą aplinkumą, kokią turi Kanadoje gyveną lietuviai, taigi apie pačią Kanadą ir apie žmones — kanadiečius.

Kanada lietuviai negalėtų skųstis. Savo žemės plotu ji milžiniškas kolosas. Tai net truputį didesnis žemės „gabalėlis“, negu visa Europa. Tuo tarpu Kanadoje žmonių gyvenama vos truputėlį daugiau kaip 17 milijonų. Pagal tokį žemės plotą, tai tik „lašas jūroje“. O Kanados žemės turtai tiesiog neišsemiami, nepabaigiami. Kanada, gerai planuodama, galėtų apgyvendinti savame krašte ne dešimtis, bet šimtus milijonų žmonių, ir visiems jiems turėtų užtekti darbo, ir duonos, ir net turėti prabangų gyvenimą.

Kanada yra „jaunas kraštas“. Ji, kaip sa varanikiška (federalinė, sudaryta iš dešimties provincijų) valstybė, dar nėra išgyvenusi nė pilno šimto metų. Tiesa, kaip seniau, taip ir dabar ji tebėra tarytum D. Britanijos dominija, vienok, bent jau šiuo metu, tvarkosi visiškai savarankiškai. Kanada nūdien turi gubernatorių, kaip D. Britanijos Karalienės vietininką, bet ir tas gubernatorius — jau antra kadencija — kana dietis. Ji pati veda savarankiškai užsienio politiką ir tvarko kitus reikalus, nors jos ryšiai su Britų Commonwealthu labai artimi ir šilti.

Per tą neilgą savarankiško gyvenimo laikotarpį Kanada ypač dideliais žingsniais pažengė į priekį ekonominėje ir kultūrinėje srityje, tačiau jos uždavinys kilti, tobulėti ir vyti kitus kraštus, šimtmečiais kūrčius kultūrinės vertybes, dar prieš akis.

Kanados gyventojai

Tai didelis įvairiausių tautybių mišinys. Čia nemaža dalis yra britų kilmės gyventojų (netoli pusės), kita sudaryta iš netoli pusšimčio tautų tautelių ir atskirų rasų žmonių.

Tokiam dideliame tautų ir rasų mišinyje yra ir ketvirtis šimto tūkstančių lietuvių. Jei kas paklaustų, kaip jie jaučiasi, reikėtų atsakyti, kad ne taip jau blogai darbe ir ki-

tų tautų kaimynystėje. Tačiau kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje, be abejonės, jų interesai visiškai skirtingi. Kanadiečių gyventojų galvosena dažnai visiškai skirtinga nuo lietuvių arba kitų centro ir rytų Europos imigrantų.

Tai visiškai normali būseną. Juk žinoma, kad vienos tautos ir netgi vienos šeimos žmonių tarpe dažnai esti labai skirtingų charakterių individų. Lietuviai tad ir veikia visiškai savita kryptimi.

Jie čia turi savas parapijas, savus vadinamuosius Lietuvos Namus, savas sales visuomeninei ir kultūrinei veiklai.

Lietuviai žino, kad bolševizmo jie yra labai nuskriausti. Iš jų atimta brangiausias turtas — Tėvynės laisvė. Ir jie apie tai dažnai nori kalbėti, nori rašyti į kanadiškuosius laikraščius, skųstis ir šaukti pasauliui apie jiems padarytą skriaudą. Deja, kana diečiai, jų laikraščių redakcijos ir paskiri asmenys — dažnai nepajėgia ir nenori suprasti. Jie sako, kad reikia su Sovietais „ko egzistuoti“, reikia gyventi taikoj, jų nepykinti, neerzinti ir t. t. Kai norima parašyti į kanadiškuosius laikraščius apie Lietuvos okupaciją, ypač Vhsario 16 ar Birželio įvykių progomis, tenka padėti daug vargo, kol vienur ar kitur priakši rašinėli. Jie, mat, vis laikosi principo, kad nereikia kiršinti Sovietų... Toronte yra trys didžiuliai dienraščiai. Šių eilučių autorius įvairiausiai būdais yra su tų dienraščių redakcijomis kovojęs: ejęs pas juos asmeniškai su rašiniiais apie pavergtąją Lietuvą ir Pabaltijį ir kitas Sovietų šunybės, polemizavęs su re daktoriais privačiais laiškais ir t. t. Ir per tokią kovą, deja, tegalima pas juos „priklausti“ tik „fifty-fifty“ parašytosios medžiagos, tik pusę, ką parašai. Šiaip gi — jie nori turėti tuo atžvilgiu „ramybę“, ir apie tai, ką jau Sovietai turi prariję, nebeenorėtų užsiminti. Tai būdinga šio meto oportunistinio pasaulio valstybių galvosena, ypač tų, kurios dar niekad nebuvo pavergtos...

Būdingesni kanadiečių galvosenos bruožai

Kanados gyventojai, deja, ligi šiol ne per daug rūpinasi nei politika, nei kultūra, nei pagaliau visu tuo, kuo dvasiškai pranašesnis europietis rūpintųsi. Kas jiems rūpi? O gi turtas, prabanga (viskas, kas gaunama iš vadinamosios „prosperity“). Jie dažniausiai ir tekalba apie dolerius ir apie „Good time“. O kad kur nors bolševikas okupuotų ir pavergtų naują valstybę — jiems nė į galvą. Svarbu, kad jie dar šiandien laisvi... Užmėgė savo smegenis „prosperity“ reikalais, apie kitus dalykus nedaug tegalvoja.

Dėl to lietuviai, paėmęs į rankas kad ir anglišką laikraštį, žiūri į politinių žinių skyrių, verčia vedamąjį lapą, o kanadiečiai — tik į sporto skyrių, „comiku“ lapą, ir vis kas. Jeigu sporto ir „comiku“ laikraštyje nebūtų — jis juo visiškai nepirktų.

Kanada turtingas kraštas. Argi negalėtų čia išsilaukyti, bet didžiuliuose miestuose, nuolatinės operos, teatrai ir kt.? Deja, ne. Lietuvis, pasilgęs operos, dažnai važiuoja šimtus mylių net į Čikagą, kad tą miela kultūrinį pasireiškimą pamatytų, pačių lietuvių statomą. Pvz., pastarajam „Trubadūro“ pastatyme Čikagoje nemaža buvo ir iš Toronto nuvykusių lietuvių.

Buvo susirinkę 250 veikliausių Lietuvos ateizmo apaštalu

(E) Kovo mėn. pabaigoje Vilniuje, Politinių ir mokslinių žinių sklaidimo draugijos patalpose įvyko 4 dienas trukęs lektorių - ateistų seminaras, kuriame, kaip pranešė Vilniaus radijas, dalyvavę 250 „geriausiųjų respublikos lektorių - ateistų“. Lektoriai buvo instruktojami ir pasidalijo savo darbo patyrimais.

Lietuvoje pagamino 1 milijoną dviračių

(E) Šiaulių dviračių fabrikas iki šiol pagamino 1.000.000 dviračių. Gamyba plečiama. Šiemet bus pagaminta apie 220.000 dviračių, 1965 metais 300.000. Kaip žinoma, didelės skaičius pagamintų šiauliuose dviračių išgabena iš Lietuvos ir Maskvos saskaita eksportuojama į eilę kraštų. Fabrikas pradėjo gaminti ir lengvus variklius dviračiams.

Irgi „kankiniai“

(E) Ariogalos rajono laikraštis „Žvaigždė“ išspausdino vienos kolchoziniųkės brolio, gyvenančio Vak. Vokietijoje, laiškus. Viename iš jų brolis iš Vakarų rašas: „Tu neįsivaizduoji, koks kartus mūsų gyvenimas. Prieš tai man kankino hitlerininkai, o dabar mane kankina neofašistai, Adenauerio pakalikai. Mes esame keliolika lietuvių ir norėtume grįžti į savo kraštą, bet jie neleidžia mums išvažiuoti. Aš mėginau slaptai perbėgti rubežius, bet mane sugavo ir nu baudė 4 savaites kalėjimo“. (Tikrovė yra tokia, kad niekam nedraudžiama iš Vakarų grįžti į Rytus, tad ne nereikia slapta „per rubežius“ eiti!).

DĖMESIO!

Dar neatsiskaitė už 19-tąjį tomą Liet. En ciklopedijos prašomi be atskirų raginimų atsiskaityti. Neatsiskaitė trukdo tolimesnių tomų leidimą.

Ilgą grojimo plokštelė „Dainos iš Lietuvos“ su persiuntimu — 43.8; joje išgirsite 16 gražių dainų.

Švaistas — Jo sužadėtinė, premijuotas romanas — 28 šil.

Katalikų Katekizmas, labai geras, su persiunt. — 15.10.

Tyruolis — Marijos žemė — 7 šil.

Prel. Krupavičius — Lietuviškąjį išėivija — 14 šil.

Kun. Danieliūs — Vaikų auklėjimas šeimoje — 10.6.

Brentano — Kristaus kančia — 22 šil.

Tautos praeitis, žurnalas — 22 šil.

Vaišnora — Marijos garbinimas Lietuvoje — 35 šil.

Gražiai spalvota vaikams Velykoms: Keturi valdovai — 14.8; Neklaužados — 14.8.

Bielinis — Dienojant — 43 šil.

Bielinis — Penktieji metai — 43 šil.

Kairys — Lietuva budo — 39 šil.

Lietuviškos plokštelės, spauda.

Rašyti: „Dainora“, 49, Thornton Ave., London, W.4.

Jau ilgas laikas, kaip mes patarnaujame jums.

Ar jūs patenkinti mūsų patarnavimu? Mes manome, kad taip. Antraip jūs nesijustumėte mums savo užsakymų. Tai šia proga norim tik priminti jums, kad įvairias vaistų rūšis jūs galite užsisakyti tiesiog iš vaistinės, o taip pat ir daugelį kitų eksportinės kokybės dalykų ir žemomis kainomis per-

Acton Pharmacy
(EXPORT) LTD.
24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3.
Tel. ACO 0712

Prašom parašyti ir prašyti kainoraščių.

Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

L.P.B.

LIETUVIŲ
PREKYBOS BENDROVĖ

1960

DIDŽIOJI

Nuolat augęs Lietuvos Prekybos Bendrovės biznis pareikalavo skubiai pasirūpinti praplėsti patalpas, kad būtų galima tinkamai aptarnauti pastoviai didėjantį mūsų klientų skaičių Anglijoje ir užsieniuose.

Lietuvių Prekybos Bendrovė išsprendė tą reikalą, nupirkdama didelį pastatą su vieta erdviems sandėliams, įstaigoms ir krautuvei, ir tasai pastatas dabar bus Lietuvos Prekybos Bendrovės Naujoji Vyriausioji Būstinė.

Mūsiškė Naujoji Darbo Santvarka — tai duoti klientams progos pasirūpinti kontinento ir angliškomis prekėmis, ir tai atliks mūsų

MODERNI KRAUTUVĖ

Ji aprūpinta didelį pasirinkimą turinčių prekių, kurias galima PIRKTI prieinamomis kainomis, arba imti IŠSIMOKĖTINAI labai prieinamomis sąlygomis:

- 1) kostiumų prisimatuoti, kontinento ir angliški stiliai, vyriški ir moteriški;
- 2) paltų prisimatuoti, vyr. ir moteriški;
- 3) itališkų lovos užtiesalų;
- 4) baltinių;
- 5) kojinių, nosinių ir kt. smulkmenų;
- 6) namų apyvokos daiktų ir daugelis kitokių patrauklių dalykų.

NAUJOSIOS MŪSŲ ĮSTAIGOS

Jie yra aprūpinti geriausios rūšies medžiagomis, gamintomis didžiųjų Anglijos fabriku, kurios mūsų Bendrovės Siuvelyklų panaudojamos drabužiams siūti arba siuntiniams į LIETUVĄ.

Tiesioginės sutartys su fabrikais ir tai, kad nuperkame medžiagas dideliais kiekiais už savikainą, įgalina mus parduoti jas tiesiog savo klientams arba siuntiniams jų šeimoms

VELYKINĖ

paslūsti labai žemomis kainomis, kurios yra lygios URMO KAINOMS.

NAUJIEJI MŪSŲ SANDĖLIAI

Jos įgalina mus samdytis rinkinius, tinkamai darbu pasiruošusius žmones, kurie rūpestingai ir atidžiai aptarnauja klientus, greitai ir puikiai išsprendžia jiems kylančius klausimus.

Didžiulį patyrimą turintieji mūsų keliaujantieji pardavėjai (15 automobilių važinėja Londono srityje) puikiai pasirūpins jus bet kuriuo metu, kada tik kreipsitės į juos.

Šiai didelių mūsų pasiekimų progai atžymėti, o taip pat atsidėkoti už iki šiol teiktąją paramą mes specialiai esame nupirkę DIDELIUS KIEKIUS aukščiausios rūšies ir pačios geriausios vilnonės ALL WOOL medžiagos ir nusprendėme ją panaudoti „ŠVENTINIAM PRABANGINIAM SIUNTINIUI“, kurį sudaro:

- 1) 3 į jardu tamsiai mėlynos medžiagos vyriškam ar moteriškam kostiumui;
- 2) 3 į jardu tamsiai mėlynos, nepraleidžiančios vandens „ALL WOOL“ medžiagos vyriškam ar moteriškam paltui;
- 3) 4 į jardu geriausios rūšies sunkaus raišo medžiagos 1 moteriškai arba 3 vaikškomis suknelėms;
- 4) 1 vilnonis labai sunkus (žvejų tipo) megztinis ilgomis rankovėmis, vyriškas arba moteriškas;
- 5) 1 pora tamsaus nallono moteriškų kojinių.

Tokio siuntinio normali kaina yra £31.15.0. O kai mes šias medžiagas esame pirkę labai prieinamomis kainomis ir uždabiu sau pa-

NAUJIENA

sitenkname PAČIU MAŽIAUSIU, tai mūsų to „ŠVENTINIO PRABANGINIO SIUNTINIO“ kaina yra tikrai

£ 19. 19. 0

įskaitant visus mokesčius.

Prašom tuojau rašyti mums, ir mes nemokamai pasiūsim jums tų medžiagų pavyzdžius ir naujuosius savo bendrinį ir standartinių siuntinių katalogus.

Mes taip pat kviečiame apsilankyti mūsų NAUJUOSIUOSE SANDĖLIUOSE ir KRAUTUVĖJE apžiūrėti, koks didelis čia prekių pasirinkimas, nes tas apsilankymas nereiškia, kad jau būtina išpareigojate pirkti.

Tiems, kurie užsakys vidutinės vertės siuntinį, gražinsime kelionės išlaidas, arba aprūpinsime patraukliomis dovanomis, arba padarysime tam tikrą nuolaidą.

Mes esame patėgūs patikrinti, kad galėtume patenkinti visus pageidavimus, aprūpindami geriausios rūšies prekėmis įmanomai žemiausiomis kainomis ir geriausiai pasitar naudami.

Atvažiuojantiems Lietuvos Prekybos Bendrove patogiau pasiekti išlipant iš požeminio Ladbroke Grove stotyje arba naudotis autobusais 7, 15 ar 52.

ŠVESKITE VELYKAS KARTU SU
LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVE!
UŽSISAKYKITE

„ŠVENTINIŲ PRABANGINIŲ SIUNTINIŲ“!

Lithuanian Trading Company

341, LADBROKE GROVE,

LONDON, W.10.

TEL: LAD 7404 (9 LINES)

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

PABEGELIŲ PABĖGĖLIAMS

KONCERTAS

„Pabėgėlių pabėgėliams“ komitetas, kaip žinome iš spaudos, yra suruošęs Londono Royal Albert Hall koncertą, kurio programą sudarė pavergtųjų tautų liaudies dainos ir šokiai.

Gegužės 3 d. Londone, toje pat Albert Hall, ruošiamas kitas koncertas to paties komiteto iniciatyva. Gegužės 3 d. yra antradienis. Koncertas pradėdamas 7.30 val. Programoms paravinėti komitetas labai prašo tautiniais rūbais vilkinčių moterų (tai kas iš lietuvaikių pasiryžtu tokiai pareigai pasisiūlyti, reikėtų būti Albert Hall apie 7 val.).

Koncerte dalyvaus karališkosios princėsės. Programa atliks seras J. Barbirolli su Halle orkestru, dalyvausiant Gina Bachauer. Bus išpildoma vienietiškoji muzika.

Bilietai nuo 3.6 iki 15 šil.

DBLS CENTRO ŽINIOS

Aukos Pabėgėlių Metų Fondui privalo būti pristomos DBLS Centrai, ne vėliau kaip gegužės 15 d. Tai gi laiko liko nedaug.

Ligi šiol auku laopus gražino DBLS Coventry skyrius, surinkęs 10 sv. 9 penus. Pažymėtina, kad Coventry skyriaus valdyba parodė sumanumo ir iniciatyvos renkant aukas. Aukos buvo rinktos ne tik lietuvių tarpe, bet ir angli. darboviečių vadovėms leidus ir tokias pastangas užgyrus.

DBLS solidarumo mokesčiai yra pagrindinis pajamų šaltinis, kuris mūsų organizacijai ir jos veiklai palaiko. Todėl būtina kreipti rimta dėmesį į jo rinkimą ir mokėjimą. Paskutiniame DBLS Valdybos atliktame skyriams šis klausimas buvo palietas, raginant skyrių valdybas pradėti mokesčio rinkimo akciją, o skyrių valdybų pirmininkai buvo įpareigoti apie šiuo pastangų rezultatus informuoti DBLS Valdybą. Tikimasi, kad skyrių valdybos jau dėmesį žvelgia šia linkme ir netrukus informuos apie pasiekimus.

Aukos Vasario 16 Ginnazijai, šiomis dienomis atsiųstos Centriniam Izdui persiūsti į Vokietiją: Z. Šalkauskas — 3 sv., J. Jonkaitis — 1 sv., P. Miklovas — 1 sv., P. Kaminskis — 10 šil., K. Svinkūnas — 10 šil. Viso — 6 svarai.

KVIETIMAS Į MARGUČIŲ BALIŲ

Šv. Onos Moterų Draugija kviečia visus į Margučių balių, kuris bus balandžio 23 d. 7.30 val. vakare, Parapijos salėje — 345A, Victoria Park Road.

VLADAS KAROBAS UZSAKĖ „EUROPOS LIETUVIŲ“ NEISSIGALINCIAI

Siųsdamas savo prenumeratą už laikraštį, knygas ir kalendorių, Vladas Karobas pridėjo taip pat 2 svarus apmokėti „Europos Lietuvių“ prenumeratą už nepasiturtintą tautietį Vokietijoje.

Tardami jam nuoširdžią padėką, norime ta proga pasakyti, kad neįsigaalinciu laikraščio prenumeratą sumokėti tautiečių yra tiek Vokietijoje, tiek Prancūzijoje, tiek ir pačioje D. Britanijoje. Kas juos bent tuo būdu paremia, be abejo, labai praskaidrina jų gyvenimo dienas ir yra vertas su dėkingumu minėti.

BRADFORDAS

Š.m. balandžio 23 d. latvių salėje, 2. Cambridge Place, Bradfordo skautų-čių tuntas rengia

S.V. JURGIO SVENTĖ

Programoje: Iškilminga sueiga — 5.30 v. Meninė dalis — 6.30 val. Pasilinksminimas. Šokiams gros džiazas. Kviečiame visus.

Rengėjai

ROCHDALE

SUSIRINKIMAS

Balandžio mėn. 30 d. 5.30 min., Ukrainiečių Soc. Klube, Molesworth St., įvyks DBLS Rochdale skyriaus narių susirinkimas. Prašome narius ir briauniančius gausiai dalyvauti. Skyriaus Valdyba

MANCHESTERIS

KREPŠINIO RUNGTYNĖS

Balandžio 23 d. Manchesterio krepšinio komanda KOVAS 4 val. po pietų Klubo krepšinio aikštėje sužais draugiškas rungtynes su Wolverhamptono lietuvių krepšinio komanda VILITIM.

Sekmadienį, balandžio 24 d. 3 val. po p. KOVO ir VILTIES sudaryta rinktinė komanda sužais draugiškas rungtynes su Manchesterio YMCA.

Manchesterio ir apylinkės lietuvius prašom pasinaudoti proga ir atvykti į rungtynes. Šeštadienį po rungtynių Klubo salėje bus šokiai, grojant lietuviams muzikantams. Klubo Valdyba

VOKIETIJA

PIRMININKŲ, SENIŲNŲ IR MOKYTOJŲ SUVAŽIAVIMĄ ORGANIZUOJANT

Vokietijos Krašto Valdyba yra numačiusi liepos 30-31 d.d. Huetttenfelde sušaukti PLB Vokietijos Lietuvių Bendruomenės apylinkių pirmininkų, seniūnų ir mokytojų suvažiavimą. Rūpinantis lėšomis, būtų nau dinga žinoti, kiek pirmininkų, seniūnų ir mokytojų galėtų į šį suvažiavimą atvykti. Krašto Valdyba prašo kiek galint greičiau pirmininkus ir seniūnus į šiuo reikalu painformuoti, pranešant, kurios apylinkės galėtų pačios apmokėti kelionės išlaidas ir kiek kelionės bilietas kainuoja.

Suvažiavimo tikslas — susipažinti su vietos bendruomenės padalinii veikla, negalvaimais ir galimūmais juos šalinti bei aptarti būdus ir priemones, kaip pagyvinti bendruomeninį gyvenimą.

GAUTINGO LIETUVIAI DĖKOJA

Gautingo sanatorijoje Vokietijoje besigydančiai lietuvių nuoširdžiai dėkoja juos spauda remiantis laikraščiu leidėjams, o ypač D. Britanijos lietuviui Prānui Ivanaukui, kuris ilgus metus papildomai jiems užsako spaudos ir nuperka knygu, o taip pat yra paaukojes lietuviškų plokštelių.

PAIESKOJIMAI

KUDREVICIŲTĖ - SIMIRACIENĖ Stasė, gimusi 1889 m.; pati ar žinantieji apie ją, prašom rašyti „Eur. Lietuvių“ Administracijai.

Kur dėtis?

— Stot! Teismas eina.

Nušėtuvsioje Raseinių statybos valdybos salėje už teisėjų stalo vietas užima draugiško teismo pirmininkas Gudonis ir nariai Apukas bei Balčiūnas.

Visiems susėdus, Gudonis paskelbia:

— Pradedame svarstyti tarnautojo Leono Volbiko bylą. Kaip jums žinoma, kaltinamasis Volbikas surinko iš jūsų laikraščių prenumeratos pinigų tūkstantį rublių...

— Ir kvitus išdaviau! Ko jie dar nori? — įsikiša Volbikas.

— Kvitus tai išdavai, o kur laikraščiai? Laikraščių negaunam! — sužūia salė.

— Laikraščiai, laikraščiai!... — susierzines kraipo galva Gudonis. — Dėl kažkokių laikraščių norite žmogų paskandinti!.. Gali te laikraščių ir kioske nusipirkti...

Salė sujuda kaip bičių avilys.

— Surinko pinigų ir pragėrė! Nubausti jį!... — vienas per kitą šaukia žmonės.

— Pragėrė? — stebisi statybos valdybos viršininkas Šadauskas. — Ai, kaip negerai.

Teismo pirmininkas ilgai beldžia pieštuku į stalą, kol salė kiek apimsta. O tada vėl kreipiasi į susirinkusius:

— Nereikia, draugai, taip užspulti žmogų. Kuris gi iš mūsų be nuodėmės? Na, pragėrė, suklydo žmogus...

— Kaip tai suklydo? — pašoka salėje vienas tarnautojų. — Ne suklydo, o paproto gerti su visokiais spekuliantais dar tada, kai buvo pas mus sandėlio vedėju! Užtat ir sandėlyje dirbdamas išėikvojo statybinių medžiagų už dešimt tūkstančių keturis šimtus rublių! Kokia gi čia klaida?

— Ajajai, kaip negerai!... — vėl stebisi valdybos viršininkas Šadauskas.

Tuo tarpu pašoka dar vienas pilietis iš salės.

— Anksčiau Volbikas dirbo Pasvalio statybos - remonto kontoroje. Ir iš ten jį išvij, nes išėikvojo medžiagų už penkis tūkstančius rublių! Irgi klaida?!

— Ajajai... Ajajai... — sudejuoja visai apstulbes viršininkas Šadauskas.

Salėje išvyrauja tylą. Teisėjai šnibžda si tarpusavyje, dirščioja į Volbiką. Šis sėdi ramus, tvirtas ir tik svaido akiplėšiskus žvilgsnius į salę. Matydamas, kad teismo eiga krypsta nebe Volbiko naudai, atsistoja viršininkas Šadauskas.

— Aš žinojau, — iškilmingai pradeda jis, — kad Volbikas atvyko pas mus, apsivogęs Pasvalyje. Paskyriau jį medžiagų sandėlio vedėju, nes maniau, kad „kas buvo — pražuvo!“ Kai ir pas mus... hm... ėmė dingti medžiagos, pakėliau jį kadru

skyriaus viršininko pareigoms. Pasmerkiti greit galima. Ot kur aš dabar jį dėsiau?

— Pasiųsk porai mėnesių kiemą šluot, tada žinos, kaip pragerti mūsų pinigus! — šūkteli balsas iš salės.

— Taigi, kiemą šluot! Bene jis eis? Ar eitum, draugas Volbikai?

— Ne!

— O darbinuku prie statybos?

— Tai jau kvailas aš, ar ką? Kiek gi aš ten tesukombinuosiu? — atkerta Volbikas.

— Na, matote... Aš taip ir maniau. Jei jau būsite — bauskit, bet žmogaus nekandinkit!..

Išsivysto diskusijos tema — kur įdarbinti Volbiką. Atsakingo posto duoti negalima — vėl apsigvos, o į prastą jis nenori. Vieni siūlo ta, kiti — kita, bet Volbikas tik neigiamai purto galvą ir tyli.

Pagaliau, trumpai pasitaręs, teismas paskelbia sprendimą:

„Neturint galimybės L. Volbiką aprūpinti atitinkamu jam darbu statybos valdyboje, iš darbo atleisti.“

Teismo pirmininkas Gudonis. Teismo nariai: Apukas ir Balčiūnas“.

Teisėjai atsistoja, susirenka savo popierius ir rengiasi išeiti. Iš apstulbusios salės pasigirsta neramus klausimas:

— O mūsų pinigai?

— Nurašysim į valdybos nuostolius, — paaiškino viršininkas Šadauskas. — Dešimt tūkstančių nurašėm, o čia... tūkstančiu daugiau ar mažiau — nedidelis daiktas...
Taip ir išsprendė draugiškas teismas patį svarbiausią klausimą — kur dėti Volbiką...

P. Antis

Raseiniai

(„Šluota“, 1960 m. Nr.5).

EUROPOS LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470

Redakcijos ir Administracijos adresas: 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerių kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvos Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.